

ELECTROCLASH

Ova izvrsna salata pružit će osjećaj sitosti bez unosa suvišnih kalorija, uz dovoljno važnih vitamina, minerala i fitokemikalija. Sjemenke sezama sadrže obilje kalcija i željeza, a pšenične klice iznimno su bogate vitaminom E.

Šljokičastu haljinicu s Hrelića očistite, operite, narežite i kuhajte, jedno dvadesetak minuta u kipućoj, blago posoljenoj vodi.

Retro šuze na najvišu moguću petu ocijedite i ohladite.

Sezam i sol pomiješajte i popecite tako dugo dok sezam ne počne pucketati.

Rajf dobro isperite vodom, natakните na glavu i zalakirajte kosu.

Bedževe s likom Bogorodice zakačite na šljokičastu haljinicu, navucite haltere, mrežaste čarape u kričavoj boji na kojima ste jučer na partiju napravili rupu navucite na crne grlonke od tridesetak dana.

Naparfemirajte se! Obilno!

Zasvirajte sint, električni bubnjić, osmislite performans, zapaprite malo s rockom, malo s punkom, bubnite neki trash-pop postindustrijski video art iza sebe na stage, isfurajte se na šašavu chic, campy, pussy power djevojku sa supergenijalnim kompom i mumljajte nešto pomalo narkoepileptično u mikrofون.

Budite marljivi!

Jedite pšenične klice.

Slušajte: Ladytron, Peaches, Chicks on Speed, Miss Kittin, ADULT, Robots in Disguise, Lesbians on ecstasy, Tíga, Vive La Fête, Uffie, New Young Pony Club, Le Tigre, Alice in Videoland, Vitalic, Electrocute, MilkyFuzz...

Kombinirajte, furajte modu i pozu, budite vamp i seksi postfeministička zvjerčica.

Grrrrr!

Najbolji primjer ove filozofije u akciji su Dora i Maja, dizajnerice i najbolje frendice...

Fotografije: Ognjen Maravić | Stilist: Dean Jelinek | Šminka: Biljana Pajnić
Frizura: Pantene Pro-V Perfect - Petra Granić | Recept zapisala: Stela Jelinčić

Zahvaljujemo se Zagrebačkom velesajmu, Magmi Fashion, Renaultu, Daciai, Peugeotu i Pantene Pro-V Perfectu.

DORA BUDOR, GRAFIČKA DIZAJNERICA
DIPLOMA ZA DVA MJESECA, 24 god.

MAJA ČULE, GRAFIČKA DIZAJNERICA
NEDIPLOMIRANA JOŠ DVA MJESECA, 24 g.

Dora: Mi radimo zajedno već tri godine, radimo za raznorazne galerije, teatar, festivale, uglavnom u kulturnoj sferi te za neprofitne organizacije...

Maja: Inače, freelancerice smo. Isključivo radimo zajedno, i to uglavnom za kulturu jer to nam se najviše sviđa. Kad dobijemo neki projekt, onda slijede sati i sati razgovora - kako, što, zašto, gdje - i onda se bacamo na posao.

Dora: Osim toga, pokušavamo se maknuti od strogo komercijalnih i marketinških projekata koje u principu ne radimo.

Maja: Puno smo radile za Studentski centar i Kulturu promjene, za Teatar ITD, za čiji smo plakat za predstavu "Kazališni fragmenti 1 i 2" prošle godine dobile srebro na Magdalenji, za nekolicinu galerija - Miroslav Kraljević, Galeriju SC...

Dora: Onda, radile smo za jednu galeriju u Berlinu koja predstavlja suvremene hrvatske umjetnike - Linienstrasse 113, za Centar za dramsku umjetnost, za Centrifugal - projekt koji je sad u Belfastu, za internetski radio - Radio SC, radile smo i malu dobrotvornu kampanju za MFF, onda za Velesajam kulture 3 i 4... i tako... Izlažemo na desetom Zgrafi, koji počinje 7. 5... Uglavnom,

trudimo se prijavljivati na raznorazne natječaje što više... Dok radimo, stalno slušamo muziku. Onoliko koliko traje radno vrijeme i koliko smo za kompom - toliko svira, osam do deset sati dnevno, ako ne i više... I stalno tražimo nešto novo jer nam sve brzo dosadi...

Maja: Dobro je da imamo identičan ukus, istu listu Last.fm, inače bi' se valjda poubijale. U zadnje vrijeme najviše slušamo ADULT – bračni electro duo iz Detroita, onda Nijemce Stereo Total, Cobra Killer, koji spadaju u "dreck electro", prljavi electro...

Dora: Onda, slušamo Lesbians on ecstasy i ove feminem nabrijane, Electocute, Exchpoptroe, Kap Bambino, Le Tigre, Knife, Felixa Kubina, koji je malo eksperimentalniji stil... Amona Tobina, koji dolazi za dva tjedna u Zagreb... Ma, uvijek ti je to electro, eksperimentalna elektronska muzika. Nađe se i indieja, onako po noći... zna se desiti.

Maja: Izlazimo petkom, na kraju radnog tjedna, kad treba negdje potrošiti svu tu energiju.

Dora: Zapravo ovdje u Zagrebu nema mjesta gdje bismo izlazile. Najbolji tulum u zadnje vrijeme bili su privatni, po nekim skvotovima, gdje se puštala muzika koja nam paše...

Maja: Možda da kažemo adrese skvotova?

Dora: Hahahaha... Ma, ne možemo to... To je ilegalno... Dođe oko sto dvadeset, sto pedeset ljudi, sviraju dva DJ-a, svi su maskirani, to je sve kaotično, suludo i s nenadanim upadima policije.

Maja: Za koju smo svi mislili da su striperi. Bila je tona ljudi, slavio se neki rodendan... I kako je ta kuća jako blizu policijske stanice, došli su policajci. I onda smo mislili da su to striperi, pa smo im se počeli jako nabacivati... Tri puta su dolazili i u četiri ujutro nas konačno izbacili van.

Dora: Ali zato je Berlin tip grada koji nam se užasno sviđa, jako je raznovrstan, multikulturalan, alternativno organiziran, uvijek ima tih kao slučajnih tulum koji se pojave, svakodnevno sve puno događanja. Preko interneta se ljudi do-

govore gdje i kada, nađu se svi na istom mjestu, recimo u deset navečer, pored kebab šopa, pa se prođe u neki hodnik, kao da ideš na wc, i tamo iza je neka prazna stara tvornica gdje je onda bio tulum. Mi smo to slučajno saznale, mislim, netko nas je pozvao... Bilo je super... Tona ljudi, valjda, dvije tisuće ljudi...

Maja: Volimo te spontane tulume. To je u Berlinu poprimilo goleme razmjere. Sviđa nam se i London...

Dora: Da, ali London je nekako skup, nekako je sav ušminkan... Berlin je više sličniji, bliškiji našem mentalitetu, nekako opušteniji, a i bolje se jede u Berlinu nego u Londonu...

Maja: Sad radimo na tome da odemo negdje van. Bile smo baš u Amsterdamu, tamo nam se sviđa jedan postdiplomski na Sandberg institutu, na koji se planiramo prijaviti. Sviđa nam se taj program, ali nismo sigurne oko Amsterdama, možda je krivi filing, ali čini nam se malen, dosadnjikav, baš kao i Zagreb, previše smiren i nema tu divlju notu...

Dora: A Berlin je stvarno super i željeli bismo tamo zbog grada, ali taj postdiplomski program koji se nudi u Berlinu baš nam i ne odgovara... Ipak nam je to važnije, tako da će biti Amster-

dam vjerojatno. A i poslije Dama možemo nešto iskombinirat'.

Maja: Ovisne smo o Hreliću, idemo svake nedjelje...

Dora: I često se i uspijemo ustati, ono, nakon subote... Lijepa je šetnja kad je lijepo vrijeme, pa nam je to izlet u prirodu, slikovito i zabavno, a osim odjeće kupujemo naušnice, slike... Bicikl mi treba sad, kad smo već kod toga. Onaj zadnji sam kupila za osamdeset kuna i da ga nisam ostavila u snijegu više od mjesec dana – i danas bi bio živ. Kupile smo i ovog, zovemo ga Rupert, za pet kuna – ovaj, vidiš, uniseks portret... Obožavamo te suvenire, taj kič.

Maja: Ovo ću reći samo tebi. Za Doru svi misle da je pjevačica, pa dobijemo popust na Hreliću... Uvijek!

Dora: Maja ima tu foru da me zove Dragana Budoar, pa vrišti: "Dragana, Dragana, vidi ovo, gle ono...", i tako... I onda mi ljudi kažu: "O, pa stvarno, ista si Dragana, za tebe besplatno". Jer ima ta neka "pevaljka" koja ima, mislim nema baš ovakav stil, hahahaha, ali valjda ima neki sličan. Nosi nešto sjajno i šareno.

Maja: Nekad nam ljudi dobacuju zbog odjeće, ali to je cool... E sad frajeri...

Dora: Ja jesam hodala s frajerima koji su se stvarno užasno oblačili, ali ništa nije nepopravljivo. Svom bivšem sam kupila cipele kad smo prohodali odmah nakon dva tjedna. Još ih nosi, iako je to bilo stvarno davno...

Maja: Ja bih oprostila frajeru neki kriminalni stil... I kriminalni stil je stil i uopće nismo isključive prema tome. U Zagrebu se ljudi raznoliko oblače, ima baš nekih vrlo eksperimentalnih pokušaja, pogotovo među nekim našim frendovima... Kad izlazimo van izgledamo kao neka šarena banda... Zagrepčanke su stvarno totalno dotjerane. Žene se nigdje toliko ne sreduju kao u Zagrebu, izgledaju kao manekenke i nismo to stvarno nigdje drugdje vidjele. Mislim da uopće nisu ležerne i da se strašno trude....

Dora: Gle, prolazi Bush... Koji dobar pogled...

Maja: Depilacijom protiv Busha! Potpisale smo peticiju za referendum u vezi NATO saveza, no iako nismo inače toliko politički angažirane, to nadoknađujemo u dizajnu i u ovome čime se bavimo, gdje na kraju krajeva jedino i možemo djelovati. Ne mogu se uživjeti u Busha, a ljute me stvari koje se rade u dizajnu, koje možda nisu etičke i nisu socijalno pravedne. Recimo, trudimo se ne koristiti dizajn i medije u kojima radimo na način koji može biti štetan kao što se to radi

u marketingu na stvaranju lažnih potreba, na stvaranju krivih slika o ljepoti, o poželjnosti.

Dora: Više se trudimo na našem području... I zato i ne radimo u marketingu i pokušavamo uvijek zauzeti neki kritički stav prema onome što radimo, kao i prema našoj struci, koja je u jednoj čudnoj situaciji kod nas. Ljudi se na fakultetu isključivo educiraju da rade u marketingu, u agencijama, i ne postoji neka šira svijest o tome što bi se ustvari smjelo raditi, a što se ne bi smjelo. Isto, već i oko samog studija dizajna izrastao je neki šoping centar, šoping mall, i nije ni čudo što se studenti tešu najčešće u tom smislu da rade u službi agencija i marketinga uopće.

Maja: A na ulazu piše: Snobbish so what... I piše: Fashion street F12...

Dora: Tako se ne razvija kritički stav, ne razvija se onaj stav da dizajner u svom radu i može i treba izraziti svoj stav.

Maja: Recimo, tako brutalno dizajn se najčešće koristi u modnom svijetu, u kozmetici i u prehrambenoj industriji.

Dora: Na primjer, prekrasno reklamiranje neke bljutave salame za koju svi znamo da šteti, da je puna konzervansa, da je nezdrava i tako... Ja znam da netko i to treba raditi, ali ja neću! To su jako dobro plaćeni poslovi, lakši su, kreativno i intelektualno ne toliko zahtjevni, ali mislim da mi to nikada nećemo raditi jer već su nam nudili novce za takve stvari i nismo posustale, to nas ne veseli i imamo griznju savjesti oko toga.

Maja: Nismo mi ništa novo u tome i nismo jako rigorozne, po ničemu ovo nije nova ideja. Vani postoje manifesti i udruženja dizajnera koji se baš bave tim temama. Recimo *Adbusters* projekt i časopis ili manifest *First Things First*, gdje je tridesetak dizajnera potpisalo da neće koristiti svoje kreativne mogućnosti za hranu za pse, za pastu za zube, za nezdrave salame, već za angažiranje i osvještavanje društvenih problema. Ili, na primjer, diskutabilno je treba li reklamirati cigarete koje ubijaju ili votku za adolescente koji se opijaju...

Dora: Općenito, zapravo mislimo da je naša hrvatska scena jako zanimljiva. Dizajn nije nova stvar kod nas, ali nema dugu tradiciju kao u drugim zemljama. Hrvatska je kao tranzicijska zemlja interesantna jer se u zadnjih deset godina otvorilo puno malih dizajnerskih studija, kao i velikih marketinških agencija, sve u isto vrijeme, što nije postojalo prije. Profesionalna edukacija o dizajnu postoji tek petnaestak godina, ali ipak ima puno malih studija, jako zanimljivih, koji rade cijene i nagrađivane projekte, i to u svjetskom smislu... U odnosu na tu svjetsku dizajnersku scenu mislim da su hrvatski dizajneri pravo osvježenje. Ovdje postoji i specifična radna okolina – komunikacija između klijenata, dizajnera, tiskara i svih koji u nekom projektu sudjeluju nekako je prijateljska, a u takvoj se atmosferi da izvesti puno eksperimenata.

Maja: Ima i jedan kuriozitet... Ruski magazin KAK u sklopu svog istraživanja objavio je da Hrvatska ima najviše ženskih dizajnerskih studija u cijelome svijetu, naravno u odnosu na količinu dizajnera.

Dora: Za nas je zapravo super i što je to mala scena na kojoj se svi znaju, pa ako napraviš nešto dobro – svi će saznati, a ako je opet loše – nećeš se izvući. Netko će ti reći i saznat ćeš kad-tad. Postoji neki dijalog, ne piše se o tome, nema baš stručnih časopisa i tako, pa je zanimljivo da ovako instant dobiješ neki usmeni feedback o svom radu. Inspiraciju pronalazimo u svemu. Ali ne kopiramo! To nas samo zakoči i ne možemo proizvesti ništa, ali čitamo i gledamo neke druge stvari koje nisu vezane uz dizajn i svi ti impulsi se daju jako lijepo translaterirati u jezik dizajna. Ipak, ovdje živimo u vrlo konzervativnoj sredini. Napravile smo jedan projekt, recimo... Svaka golotinja je toliko šokantna da je to strašno, pa smo za Zagrebački salon radile taj plakat – slikale smo se gole, neretuširane i nedepilirane, i to zaista nije izgledalo bajno...

Maja: Hahaha, uglavnom, nismo imale pupak na tom plakatu, ali to nitko nije primijetio jer svi su bili toliko zapanjeni s tim da vide dvije totalno prirodne normalne mlade žene da nitko nije uspio primijetiti da nedostaje najprirodnija stvar na

ženskom tijelu – pupak! I baš je to bila ideja – da se ljudi preispitaju kako gledaju, i gledaju li samo površinu pa ništa drugo i nisu u stanju primijetiti.

Dora: Ali smo to onda izlagale na dizajnerskom festivalu. Ono, stojim pored plakata i samo čujem sljedeće komentare: "Gnusno, gle kako se nisu zdepilirale, baš su odvratne, užas..." Zapanjilo me to. Onda je počelo kružiti to da nema pupka, pa su se svi počeli osjećati malo bedasto zbog toga – uspjele smo da se zapitaju kako ljudi gledaju i što gledaju...

Maja: Inače, danas mi je rođendan, a rođendan prije dvije godine proslavile smo tako da smo na kraju završile na Hitnoj - ja s natučenim rebrima, a Dora s rezom na koljenu i petnaest šavova. To je krvarilo na sve strane i cijelu kupaonu smo zašpricale krvlju. Nisam se javljala na mobitel, a dolaze mi roditelji u posjet... I mama mi uđe u tu kupaonu, nas dvije na Hitnoj, mobitela nemam, nitko se ne javlja, mama zove i zove... Onda mi je sva izluđena poslala poruku: "Majo, prestani se ponašati kao Paris Hilton!"

